

Załącznik
do uchwały Nr /2015
Rady Powiatu w Mońkach
z dnia lutego 2015 roku

**PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE MONIECKIM
NA LATA 2015 - 2017**

Mońki 2015

***„Rodzina ... jest prawdziwym sanktuarium życia (...)
miejszem, w którym życie
może w sposób właściwy być przyjęte i chronione (...).
Niezależnie od związków ciała i krwi,
prawdziwa miłość ojcowska i macierzyńska
gotowa jest przyjąć także dzieci pochodzące z innych rodzin,
obdarzając je tym wszystkim,
co jest potrzebne do życia i pełnego rozwoju”
Jan Paweł II***

WPROWADZENIE

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka i Karta Praw Dziecka uznają, że dziecko dla pełnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym w atmosferze ciepła, szczęścia, miłości i zrozumienia. Dziecku dla ukształtowania jego osobowości i przygotowania do życia w społeczeństwie należy zapewnić wychowanie w duchu pokoju, tolerancji, godności, wolności i równości. Dziecko wymaga również szczególnej opieki i troski prawnej, edukacyjnej, ochrony zdrowia oraz godziwych warunków socjalnych.

Rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczną i stanowi naturalne środowisko wychowawcze dla dziecka w każdym okresie jego życia i rozwoju. Dom rodzinny jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu każdego dziecka. W środowisku rodzinnym dziecko winno zdobywać właściwe wzorce postępowania i komunikacji z innymi ludźmi. Dom rodzinny powinien być bezpiecznym azylem dla każdego dziecka dając mu stabilizację, poczucie bezpieczeństwa i miłość.

Zaburzone funkcjonowanie rodziny negatywnie wpływa na sytuację dziecka, na jego postawę, zachowanie i funkcjonowanie w środowisku. Dziecko, którego pobyt w rodzinie biologicznej jest niemożliwy, bo jego dobro jest zagrożone, a inne środki pomocy dziecku i jego rodzinie są nieskuteczne, umieszczane jest w pieczy zastępczej.

Najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej jest bezradność życiowa oraz niewydolność wychowawcza rodziców połączona często z nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy. Często powodem bezradności rodziców biologicznych jest przedłużające się bezrobocie, a tym samym brak środków finansowych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych członków rodziny.

Pieczą zastępczą funkcjonuje od kiedy dziecko, potrzebuje wsparcia w szeroko rozumianym rozwoju fizycznym, psychicznym i społecznym i jest próbą wypełnienia braków w opiece nad dzieckiem ze strony rodziny biologicznej.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej oraz zadania zapisane w niniejszym Programie są podejmowane i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Karta Praw Dziecka;
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 595 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720);
- 7) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2012r. poz. 788, z późn. zm.).

II. ŚRODOWISKA RODZINNE ZAGROŻONE UMIESZCZENIEM DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Problemy społeczne, z jakimi borykają się najczęściej współczesne rodziny występują w związku z:

- bezrobociem,
- ubóstwem,
- niepełnosprawnością,
- przemocą fizyczną i psychiczną,
- sieroctwem naturalnym lub społecznym,
- uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków,
- dysfunkcyjnością rodzin,
- trudnościami wychowawczymi z dziećmi.

Wszystkie wymienione wyżej sytuacje kryzysowe mają zasadniczy wpływ na jakość życia i funkcjonowania nie tylko rodzin, ale także całej społeczności lokalnej. Jak wiemy, problemy społeczne nie są cechą pojedynczych osób, ale całych rodzin, środowisk i grup społecznych.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w zakresie określonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizują jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Powody udzielania pomocy rodzinom w 2014 roku w poszczególnych gminach.

L.p.	Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą						
		Mońki	Knyszyn	Goniądz	Jaświły	Krypno	Jasionówka	Trzcianne
1.	Ubóstwo	130	146	223	96	91	116	142
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	0	1	0
3.	Bezdomność	5	2	1	0	0	0	1
4.	Bezrobocie	278	133	173	34	51	55	46
5.	Niepełnosprawność	155	55	59	41	33	46	60
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	144	48	117	16	10	76	78
7.	Przemoc w rodzinie	19	0	1	10	0	3	4
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	91	29	27	42	41	35	86
9.	Bezradność w sprawach opiek.- wych. i prowadzenia gosp. domowego w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	113	32	35	24	7	12	34
10.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej plac. opiekuńczo-wychowawcze	0	1	0	1	0	0	0
11.	Alkoholizm lub/i narkomania	24	7	20	29	3	16	10
12.	Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	5	1	0	5	2	2	0
13.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0
Łącznie:		964	454	656	298	238	362	461

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z ośrodków pomocy społecznej.

Jak wynika z powyższej tabeli rodziny zamieszkałe na terenie Powiatu Monieckiego najczęściej korzystają ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, ubóstwa i długotrwałej choroby. Kolejnym problemem z jakim borykają się rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Długotrwałe bezrobocie, które jest dużym problemem w Powiecie Monieckim, wiąże się często z nieprawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców (m.in. niewłaściwe odżywianie dzieci, brak przyborów szkolnych, brak możliwości wypoczynku w dniach wolnych od nauki, zaniedbania higieniczne itp.), alkoholizmem, przestępczością oraz przemocą.

Wszystkie wymienione w tabeli czynniki najczęściej są powodem niewydolności i niezaradności rodziny. Problemy w rodzinie prowadzą do jej dysfunkcji, a w konsekwencji do trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci.

Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej w powiecie monieckim

L.p.	Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą		
		2012r.	2013r.	2014r.
1.	Ubóstwo	943	950	944
2.	Sieroctwo	2	2	1
3.	Bezdomność	10	10	9
4.	Bezrobocie	721	782	770
5.	Niepełnosprawność	411	452	449
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	452	490	489
7.	Przemoc w rodzinie	16	20	37
8.	Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	361	366	351
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	310	287	257
10.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	2
11.	Alkoholizm lub narkomania	102	94	109
12.	Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	23	25	15
13.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	6	1	0
Łącznie:		3.357	3.479	3.433

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z ośrodków pomocy społecznej.

W powiecie monieckim niepokojąco duża jest liczba klientów pomocy społecznej, którzy utracili zdolność do radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Potęguje to negatywny skutek przenoszony jako dziedziczona bezradność i ubóstwo. Poddając analizie lata 2012 i 2013 oraz 2014 rok łatwo zauważyć, że liczba rodzin objętych pomocą społeczną nie maleje i od trzech lat utrzymuje się niemalże na tym samym poziomie.

Niekorzystne warunki bytowe rodzin, sytuacja gospodarcza kraju (bezrobocie, niskie zarobki, niepewność pracy itp.) oraz patologie społeczne wpływają na zwiększenie zagrożenia pozostawienia dziecka bez należytej opieki i pomocy rodziców co często skutkuje koniecznością umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Jak wszyscy wiemy, warunkiem prawidłowego rozwoju dziecka jest jego poczucie bezpieczeństwa, wynikające z troski rodziców, ich wsparcia, odpowiedzialności, tolerancji i miłości. Powstała w ten sposób więź emocjonalna daje podstawę przekazania dziecku wartości i wzorców, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w środowisku i społeczeństwie. Gdy zabraknie rodziny, lub gdy nie spełnia ona należycie swoich funkcji, dziecko musi zostać umieszczone w pieczy zastępczej.

III. PIECZA ZASTĘPCZA W ŚWIETLE PRZEPISÓW

Zgodnie z art. 32 ust.2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pieczę zastępczą organizuje powiat.

1. Zadania powiatu:

Do zadań własnych powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo - wychowawczych;
- 9) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych i rodzinach zastępczych;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo -terapeutyczne;
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstawaniu zaległości dotyczącej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

2. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zadania pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczą zastępczą zapewnia:

- 1) realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

3. Rola organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Zarządzeniem Nr 48/2011 Starosty Monieckiego z dnia 25 listopada 2011 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach wyznaczono jako organizatora pieczy zastępczej w powiecie monieckim.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

4. Piecza zastępcza a rola koordynatora

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej narzuca na powiat obowiązek wyznaczenia przez starostę instytucji -organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (orpz), a co za tym idzie powołania funkcji koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W Powiecie Monieckim organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Monkach. W świetle przepisów ustawy, w przypadku, gdy wyznaczoną jednostką organizacyjną jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się zespół do spraw pieczy zastępczej. Organizator zatrudnia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy obejmują opieką rodziny zastępcze, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 30 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej ma prawo do korzystania z poradnictwa zawodowego, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

5. Wykaz świadczeń, wynagrodzeń i innych zadań jednostek samorządu terytorialnego wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

5.1. Gmina

Lp.	świadczenia	Podstawa prawna	Rodzaj wynagrodzenia	Wysokość wynagrodzenia
1.	Dla rodzin wspierających – zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Art. 29 ust. 1 i 31 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Fakultatywne	Zasady zwrotu kosztów określone są w umowie

Lp.	Inne zadania	
	Zadanie	Rodzaj zadania
1.	zatrudnienie asystenta rodziny	Fakultatywne (obligatoryjne w przypadku, gdy sąd zobowiąże do pracy z asystentem rodziny na podstawie 109 § 2 pkt 1)
2.	Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego po dniu 1 stycznia 2012 r. w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim, 50% w trzecim i kolejnych latach)	Obligatoryjne

5.2. Powiat

Lp.	Świadczenie/ wynagrodzenie	Podstawa a prawna	Rodzaj świadczenia	Wysokość świadczenia
Rodzinna piecza zastępcza				
1.	Świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, z tego:			

1.1.	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka	Art. 80 ustawy	Obligatoryjne	a) nie mniej niż 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej b) nie mniej niż 1000 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka
1.2.	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	Art. 81 ust. 2 ustawy	Obligatoryjne	Nie niższy niż 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka
1.3.	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	Art. 81 ust. 1 ustawy	Obligatoryjne	Nie niższy niż 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka
1.4.	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	Art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy	Fakultatywne	
1.5.	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	Art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy	Fakultatywne	
1.6.	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	Art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy	Fakultatywne	raz w roku
1.7.	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (dla rodziny zawodowej i niezawodowej)	Art. 83 ust. 2 ustawy	Fakultatywne Obligatoryjne w przypadku wskazanym w art. 83 ust. 3 - rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 37 ust. 2, oraz jeżeli zasadność przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.	W wysokości odpowiadającej wydatkom ponoszonym przez rodzinę zastępczą zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych wydatków przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

1.8.	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (rodzinny dom dziecka)	Art. 84 pkt 1 ustawy	Obligatoryjne	W wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych wydatków przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka.
1.9.	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu (rodz. Zast. zawodowa)	Art. 83 ust. 4 ustawy	Fakultatywne	Raz do roku
1.10.	środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu (rodzinny dom dziecka)	Art. 84 pkt 2 ustawy	Obligatoryjne w przypadku umieszczenia powyżej 3 dzieci	

Rodzinna piecza zastępcza - wynagrodzenia wraz z pochodnymi

2.	Wynagrodzenia dla rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, z tego:			
2.1.	za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka:	Art. 85 ust. 1, 2 i 4 ustawy	Obligatoryjne	Nie niższe niż 2000 zł miesięcznie; Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2600 zł miesięcznie (dla rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pozostających w gotowości do sprawowania pieczy zastępczej wynagrodzenie wynosi 80% dotychczas otrzymywanego wynagrodzenia)
2.1.1	świadczenie za pełnienie funkcji rodziny pomocowej (dla rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka)	Art. 85 ust. 6 ustawy	Obligatoryjne	Nie niższe niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia miesięcznie
2.2.	świadczenie za pełnienie funkcji rodziny pomocowej (dla rodziny zastępczej niezawodowej oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej)	Art. 85 ust. 7 ustawy	Obligatoryjne	Nie niższe niż 20% kwoty, o której mowa w ust. 1 (czyli 2000 zł)

2.3.	dodatek dla rodziny zastępczej zawodowej, w której przebywa przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	Art. 85 ust. 5 ustawy	Obligatoryjne	W wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia
3.	Wynagrodzenia dla osób pracujących w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, z tytułu: 1. umowy o pracę, 2. umowy o świadczenie usług			
3.1.	Na wniosek rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej:			
3.1.1	w której przebywa więcej niż 3 dzieci (zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich)	Art.57 ust. 1a	Obligatoryjne	Wysokość wynagrodzenia określana jest w umowie
3.1.2	w szczególnie uzasadnionych przypadkach (zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich)	Art.57 ust. 2	Fakultatywnie	Wysokość wynagrodzenia określana jest w umowie
3.2.	W rodzinnym domu dziecka:			
3.2.1	Osoba zajmująca się opieką lub wychowaniem dzieci	Art. 64 ust. 1	Obligatoryjne w przypadku umieszczenia powyżej 4 dzieci	Wysokość wynagrodzenia określana jest w umowie

Pomoc dla osób usamodzielnianych

4.	Pomoc dla osoby usamodzielnianej, z tego:	Art. 140 ust. 1 ustawy	Obligatoryjne - na wniosek osoby usamodzielnianej	
4.1.	na kontynuowanie nauki	Art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a Warunki przyznania świadczeni a – art.141 i 143-148 ustawy	Obligatoryjne- na wniosek osoby usamodzielnianej	Nie mniej niż 500 zł miesięcznie

4.2.	na usamodzielnienie	Art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. b Warunki przyznania świadczenia art. 141-145 i 149 ustawy	Obligatoryjne- na wniosek osoby usamodzielnianej	Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi: 1) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną - nie mniej niż 3.300 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat; 2) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą: a) nie mniej niż 6.600 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat, b) nie mniej niż 3.300 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat, c) nie mniej niż 1.650 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.
4.3.	na zagospodarowanie	Art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 141-143 i 150 ustawy	Obligatoryjne- na wniosek osoby usamodzielnianej	1. Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości nie niższej niż 1.500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3.000 zł. 2. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej
4.4.	w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	Art.140 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy	Fakultatywne	
4.5.	w uzyskaniu zatrudnienia	Art.140 ust. 1 pkt 2 lit b ustawy	Fakultatywne	
4.6.	pomoc prawną i psychologiczną	Art.140 ust. 1 pkt 3 ustawy	Fakultatywne	

IV. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Zadania z zakresu wspierania i rozwoju pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

W obliczu rosnącej liczby dzieci opuszczonych i zaniedbanych, rodzina zastępcza, jako jedna z form wychowania – najbardziej zbliżona charakterem do rodziny naturalnej, stanowi bardzo ważny element w systemie opiekuńczo – wychowawczym. Dlatego też słuszne jest kontynuowanie prac nad jej udoskonaleniem i stwarzaniem takich warunków, które pozwoliłyby rodzicom zastępczym na pełną realizację zadań wychowawczych.

W celu zapewnienia każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego, tworzy się programy wspierania rodziny oraz programy rozwoju pieczy zastępczej.

Rodzina zastępcza jest formą opieki zastępczej dla dzieci, których rodzice biologiczni są pozbawieni władzy rodzicielskiej lub mają ją ograniczoną. O ustanowieniu rodziny zastępczej decyduje sąd rodzinny właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka wydając w tej sprawie stosowne postanowienie. W przypadku pilnej konieczności zapewnienia dziecku należytej opieki zastępczej, starosta na podstawie umowy cywilnoprawnej umieszcza dziecko w rodzinie zastępczej po uzyskaniu zgody rodziców biologicznych lub na ich wniosek. O zawarciu takiej umowy starosta niezwłocznie informuje sąd rodzinny.

1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej

Od 1 stycznia 2012 roku, zgodnie z art. 39 ust.1 Ustawy z dn. 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- a) rodziny zastępcze spokrewnione – tworzone przez wstępnych /dziadków/ lub rodzeństwo dziecka,
- b) rodziny zastępcze niezawodowe – tworzone przez osoby spokrewnione – inne niż wyżej wymienione lub osoby niespokrewnione z dzieckiem, do 3 dzieci, z możliwością przekroczenia limitu,
- c) rodziny zastępcze zawodowe, w tym:
 - specjalistyczne – do 3 dzieci, z możliwością przekroczenia limitu,
 - pogotowie rodzinne – do 3 dzieci, z możliwością przekroczenia limitu,
- d) rodzinne domy dziecka – do 8 dzieci,
- e) rodziny pomocowe - sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego nie sprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą.

2. Analiza rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Monieckiego

Rodziny zastępcze – stan na 31.12.2014r.

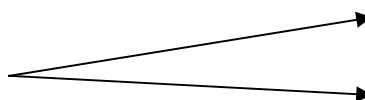
1) Liczba rodzin zastępczych - 37

2) Liczba rodzin zastępczych
spokrewnionych - 21

3) Liczba rodzin niezawodowych - 16

Dziadkowie (16)

Rodzeństwo (5)



4) Liczba dzieci w rodzinach zastępczych - 52

```
graph LR; A[4) Liczba dzieci w rodzinach zastępczych - 52] --> B[Spokrewnionych (28)]; A --> C[Niezawodowych (24)];
```

5) Wysokość comiesięcznego świadczenia na 1 dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej:

- spokrewnionej – 660,00 złotych,
- niezawodowej – 1.000,00 złotych.

Liczba rodzin / dzieci w rodzinach zastępczych na dzień 31.12.2014r. w poszczególnych gminach:

- Gmina Mońki – 19 / 24,
- Gmina Knyszyn – 2 / 2,
- Gmina Jaświły – 6 / 11,
- Gmina Goniądz – 3 / 6,
- Gmina Krypno – 3 / 3,
- Gmina Trzcianne – 2 / 4,
- Gmina Jasionówka – 2 / 2.

Powody umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych:

- 3 dzieci – sieroctwo,
- 23 dzieci – półsieroctwo,
- 11 dzieci - uzależnienia od alkoholu,
- 7 dzieci – bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- 4 dzieci – niepełnosprawność rodziców,
- 3 dzieci – rodzice za granicą,
- 1 dziecko – małoletnia matka.

Na przestrzeni całego ubiegłego roku spod opieki Centrum odeszła 1 rodzina zastępcza i 2 dzieci, a utworzono 1 nową rodzinę, w której umieszczone zostało 1 dziecko.

Ponieważ niezwykle istotny jest skoordynowany i systematyczny rozwój pieczy zastępczej, konieczne jest określenie limitu powstających rodzin zawodowych:

2015 rok – 2;

2016 rok – 3;

2017 rok – 3.

Na terenie Powiatu Monieckiego na dzień 31.12.2014 roku funkcjonowało 37 rodzin zastępczych dla 52 dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych. Funkcję rodziców zastępczych pełnią najczęściej osoby z bliskiej rodziny dziecka, tj. dziadkowie, rodzeństwo i wujostwo. Na terenie powiatu funkcjonowała tylko jedna rodzina zupełnie niespokrewniona z dzieckiem, w której przebywało 1 dziecko. Od początku istnienia PCPR; tj. od 1999 roku nie odnotowano żadnej rodziny zawodowej. Nie było również osób zainteresowanych tworzeniem takich form pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 pkt 13 lit. a) ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej funkcjonującej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi

wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie. Na koniec 2014 roku obowiązywało 8 porozumień zawartych pomiędzy zarządami innych powiatów z Zarządem Powiatu w Mońkach w sprawie umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i wysokości wydatków na ich utrzymanie. W ramach powyższych porozumień refundowane były koszty utrzymania 13 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów.

Na dzień 31.12.2014r. w Powiecie Monieckim funkcjonowało również 6 rodzin zastępczych utworzonych dla 6 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów. W każdym z powyższych przypadków zawarto stosowne porozumienia na pokrywanie kosztów utrzymania dziecka przez powiaty, z których dzieci pochodzą. Wydatkowane środki finansowe na powyższe zadanie zostały zrefundowane przez powiaty do tego zobligowane.

Wydatki na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych

Lp	Wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	2014 rok
1.	Liczba rodzin zastępczych	36	39	37
2.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	56	54	52
3.	Kwota wydatkowana na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych	516.808,57 zł	546.978,00 zł	514.073,13 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach

Na podstawie powyższej tabeli można stwierdzić, że zarówno liczba rodzin zastępczych jak i wydatki związane z ich funkcjonowaniem od trzech lat pozostają niemalże na tym samym poziomie. Środki wypłacone rodzinom w 2014r. w porównaniu do roku 2013 są niższe o 32.904,87 złotych, a bardzo zbliżone do 2012 roku. Wysokość wydatków zależna jest od ilości rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej wynosi 660 złotych, a w rodzinie niezawodowej – 1.000 złotych. Tak więc, im więcej jest rodzin zastępczych spokrewnionych, a mniej niezawodowych, tym mniejsze są wydatki na ich utrzymanie.

W 2014 roku w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi przebywało 3 dzieci (rodzeństwo) z Gminy Trzcianna. Jedno dziecko odeszło z dniem 08.11.2014r., a pozostała 2 dzieci przebywała do dnia 22.08.2014r. Powiat Moniecki, na utrzymanie dzieci, poniósł wydatki w wysokości 28.834,63 złotych.

3. Usamodzielnienia i kontynuowanie nauki

Kolejną formą działań PCPR w Mońkach jest przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienia.

Rok	Forma pomocy	Ilość osób	Kwota w zł
2012	Kontynuowanie nauki Usamodzielnienia	22 5	134.620,73 30.110,96
2013	Kontynuowanie nauki Usamodzielnienia	12 3	72.843,00 8.300,00
2014	Kontynuowanie nauki Usamodzielnienia	15 1	75.646,29 5.794,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach

Jak wynika z powyższej tabeli, ta forma pomocy cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród wychowanków pieczy zastępczej. Budującym jest fakt, że coraz częściej i coraz więcej młodzieży kontynuuje naukę na poziomie szkoły średniej, policealnej oraz na studiach wyższych.

V. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Zgodnie z art. 93 Ustawy z dn. 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) placówki opiekuńczo - wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo - terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Zastępczą formą opieki nad dzieckiem całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców są, obok rodzin zastępczych, placówki opiekuńczo – wychowawcze. O potrzebie umieszczenia dziecka w placówce decyduje sąd rodzinny właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka wydając w tej sprawie postanowienie. Na terenie Powiatu Monieckiego nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo – wychowawcza, w związku z czym zobowiązani jesteśmy kierować nasze dzieci do placówek funkcjonujących na terenie powiatów ościennych. Zgodnie z art. 180 pkt 13 lit. a) ustawy o wspieraniu rodziny (...) powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka zobowiązany jest do pokrywania kosztów jego utrzymania w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów.

Dzieci z terenu powiatu monieckiego w 2014 roku przebywały w:

- 1 dziecko w Domu Dziecka w Krasnem;
- 1 dziecko (do m-ca sierpnia) w Domu Dziecka w Supraślu;
- 2 dzieci (w tym 1 do m-ca kwietnia) w Pogotowiu Opiekuńczym w Białymstoku;
- 5 dzieci w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zambrowie.

Koszty poniesione na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych
w 2014 roku /w zł./

L.p.	Jednostka dotowana	Wysokość dotacji	Nazwa placówki
1	2	3	4
1.	Miasto Białystok Urząd Miejski w Białymstoku	104.346,83	Pogotowie Opiekuńcze
2.	Powiat Zambrowski Starostwo Powiatowe w Zambrowie	183.925,33	Zespół Placówek Opiek.- Wychow. w Zambrowie
3.	Powiat Białostocki Starostwo Powiatowe w Białymstoku	37.461,00	Dom Dziecka w Krasnem
4.	Powiat Białostocki Starostwo Powiatowe w Białymstoku	18.994,55	Dom Dziecka w Supraślu
RAZEM WYDATKI PONIESIONE W 2014r.: 344.727,71 złotych			

Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach

We wszystkich przypadkach powodem umieszczenia małoletnich w instytucjonalnej pieczy zastępczej był alkoholizm i niewydolność wychowawcza rodziców.

Kwotę 31.058,47 złotych stanowi pomoc usamodzielnionym wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych na kontynuowanie nauki. W 2014r. udzielono także pomocy 2 osobom na usamodzielnienie i zagospodarowanie na łączną kwotę 6.947 złotych.

Mając na względzie fakt, iż miesięczne koszty utrzymania jednego dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej z roku na rok znacznie wzrastają celowym wydaje się utworzenie placówki na terenie Powiatu Monieckiego.

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny:

PROMOCJA I ROZWÓJ RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Lp	Cel szczegółowy	Działania
1	Zwiększenie liczby rodzin zastępczych oraz innych form pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych, - tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, - promowanie zastępczych form opieki rodzinnej poprzez ogłoszenia na stronie internetowej, wydanie ulotek, - rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki, - utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej,
2	Upowszechnienie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych form opieki zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualne spotkania i rozmowy z osobami, zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej, - promowanie zastępczych form opieki rodzinnej poprzez informacje i ogłoszenia na stronie internetowej, wydanie ulotek.

3	Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przewyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej, - wspieranie w uzyskaniu pomocy materialnej i instytucjonalnej, - rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny, asystent rodziny, rodziny pomocowe i in.), - współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, Sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej w tym w przewyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, - udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy życia zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami, - podwyższanie kwalifikacji pracowników organizatora pieczy zastępczej w celu zapewnienia lepszej opieki nad dzieckiem i rodziną.
4	Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> - przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz pomocy rzeczowej, - podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz treningach kompetencji i umiejętności społecznych (projekty realizowane przez PCPR, PUP, OPS i inne instytucje), - motywowanie osób usamodzielnianych do aktywnego poszukiwania pracy.
5	Działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczna współpraca z asystentem rodziny, kuratorem, ośrodkami pomocy społecznej, - podtrzymywanie kontaktu dziecka z rodzicami Biologicznymi.

VII. WSKAŹNIKI

- 1) liczba nowych form opieki;
- 2) liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnych domów dziecka;
- 3) liczba rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka;
- 4) liczba rodzin, które uzyskają kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i/lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 5) liczba wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, którzy powrócili pod opiekę rodziców naturalnych.

VIII. Źródła finansowania Programu

- 1) Samorząd powiatu.
- 2) Samorzady gmin.
- 3) Samorząd województwa.
- 4) Administracja rządowa (Ministerstwo).

- 5) Organizacje pozarządowe.
- 6) Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne.
- 7) Inne podmioty / partnerzy działań.

IX. Realizatorzy programu

W ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie się nacisk na wzajemne skoordynowanie działania instytucji mających za zadanie pomoc dziecku i rodzinie. Tylko właściwa współpraca partnerska, przepływ informacji i działania skierowane na jeden wspólny dla wszystkich cel sprawia, że system pieczy zastępczej na terenie powiatu monieckiego będzie sprawnie funkcjonował.

Partnerami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach w realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej są:

1. Sądy i kuratorzy sądowi.
2. Rodziny zastępcze, rodziny pomocowe.
3. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Monieckiego.
4. Ośrodki Adopcyjne w Łomży i Białymstoku.
5. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Mońkach.

X. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie niniejszego dokumentu odbywać się będzie na podstawie rocznych sprawozdań z działalności PCPR w Mońkach przedkładanych Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w Mońkach.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Celem ewaluacji programu są następujące stwierdzenia:

- Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzin zastępczych?
- Czy zagwarantowano wystarczające środki finansowe na realizację programu?
- Czy współpraca koordynatora z asystentem rodzinnym stwarza warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo-wychowawczą?
- Które metody pracy dały oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić ?
- W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie w sprzęt i realizacja świadczeń oraz organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów ?

Podstawę ewaluacji stanowią będą:

- 1) ankiety przeprowadzone wśród adresatów programu;
- 2) informacje dotyczące oceny sytuacji opiekuńczo- wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej;
- 3) plany pomocy dziecku;
- 4) indywidualne programy usamodzielnienia;
- 5) wydane decyzje administracyjne dotyczące przyznanych świadczeń;
- 6) pozytywny wynik oceny realizacji programu usamodzielnienia;
- 7) rodzaj uzyskanego wsparcia, liczba wychowanków korzystających ze wsparcia.

ZAKOŃCZENIE

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Monieckim został opracowany na podstawie zapisów ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W art. 4 ust. 1 ustawodawca podkreśla, iż stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka.

Rodzinne formy opieki zastępczej nad dzieckiem są najlepszym rozwiązaniem w sytuacji, kiedy dziecko pozbawione jest możliwości wzrastania i rozwoju w rodzinie biologicznej. Zapewnienie dziecku w rodzinie zastępczej właściwego kontaktu emocjonalnego oraz warunków wychowania i opieki są o wiele korzystniejsze niż w przypadku dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny zastępcze, a w szczególności spokrewnione i niezawodowe, zapewniają dziecku potrzebę miłości, poczucia bezpieczeństwa, akceptacji i uznania oraz dają możliwość wszechstronnego przygotowania się do samodzielnego i odpowiedzialnego życia.

Należy również podkreślić, że oprócz tego że zapewniają dziecku przyjazne środowisko, to niewątpliwie są korzystniejsze ekonomicznie. Koszty utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej są znacznie niższe niż w instytucjonalnych formach opieki.

Aby praca z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych oraz z rodzinami, w których one przebywają była skuteczna należy skoordynować działania wielu instytucji (sądy, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne i powiatowy, placówki oświatowe itp.).

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Monieckim jest próbą wyznaczenia jak najlepszych kierunków działań w środowisku lokalnym, tak by praca nad rozwojem i wspieraniem pieczy zastępczej spełniała wszystkie standardy w tym zakresie i przynosiła spodziewane efekty.

*Z poważaniem
Genowefa Kulikowska
Kierownik PCPR w Mońkach*